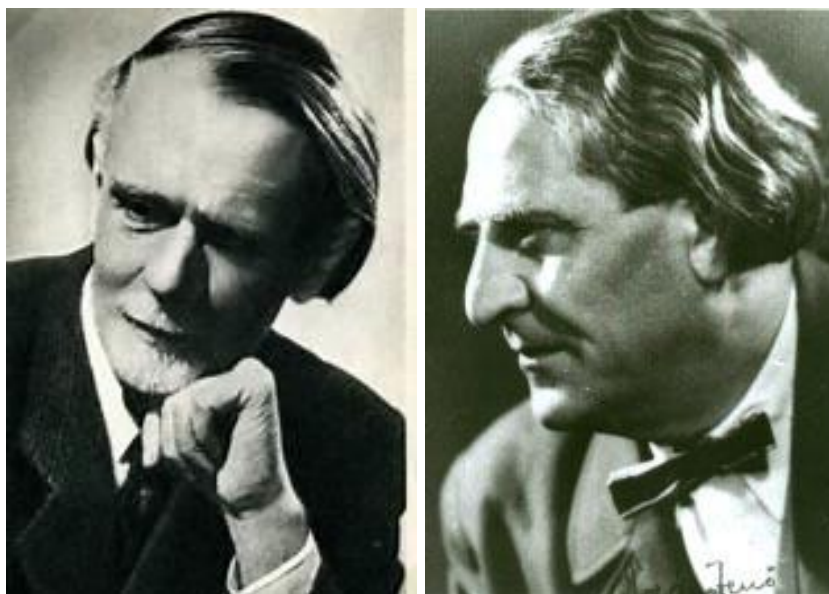

Gyökerek és szárnyak a zene szolgálatában

„Addig ne vegyen senki hangszert a kezébe, amíg nem tud énekelni! Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni, ezt megszerezni az iskola kötelessége” (Kodály Zoltán)

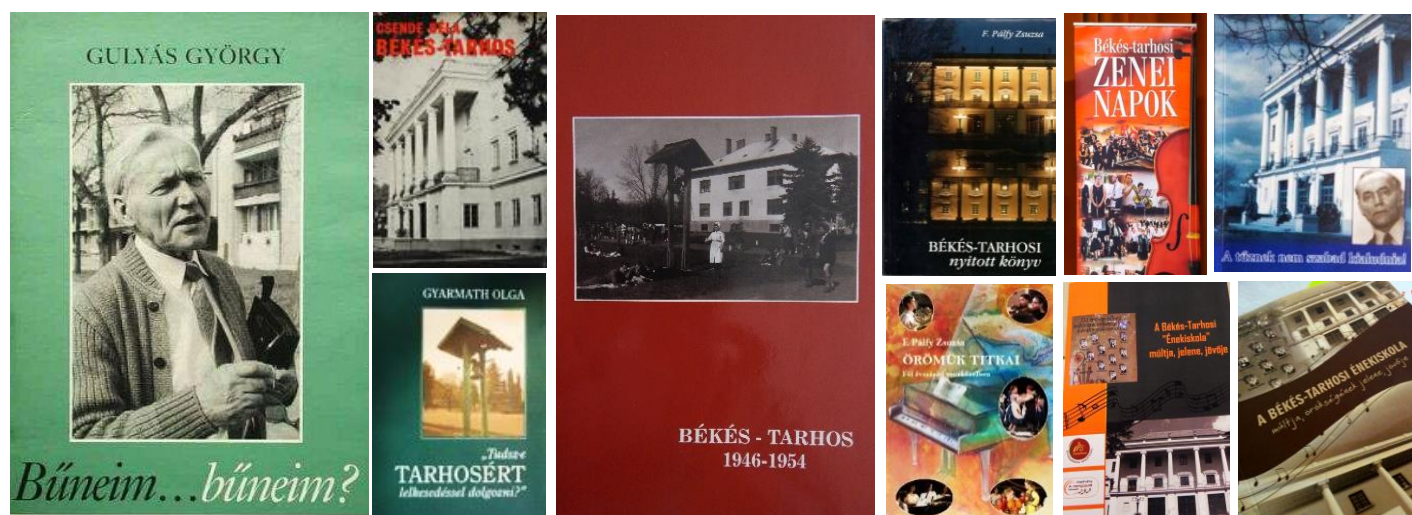
„A zenetanítás elemi szintről a legmagasabb fokig nevelés, amelyet az egészséges, céltudatos, gyakorlati szellem és a sugárzó szeretet irányít. Ebben a szakmában az első szó azé, aki hivatásának tudatában következetes, őrzi függetlenségét, személyében példamutató.” (Ádám Jenő)

* * * *

A fenti idézetek megfogalmazói a zenei nevelés Kodály-módszerének két magyar elindítójaként élnek a köztudatban, és remélhetően, a jövőben is éltető irányadói maradnak. Hazánkban ma is zenei szakemberek sokasága munkálkodik a zenei nevelés jó irányáért.

Énekközpontú zenetanításuk követői közül virtuális kerekasztal-beszélgetésünkben két generáció képviselőit kérdezem a *Gulyás György* alapította, első magyar Énekiskola szellemiségéről és tarhosi örökségének folytatásáról.

Gyökerekről és szárnyakról, mely témában az elmúlt évtizedekben számos könyv és prospektus látott napvilágot a Viharsarokban.

Rozgonyi Éva * Sebestyén Farkas Ilona „Mona” * Béres Károly * Kerényi Sándor * Mező Imre

F. P. Zs.: – Köszönöm, hogy tarhosi diáktársaitok képviselőként, szívesen válaszoltok kérdéseimre! Fantasztikus aktivitásotok bizonyítja, hogy hisztek az Énekiskolában kapott „szellemiség” továbbvitelében. Mesélnétek arról, hogy a múlt csodájából mit és hogyan lehet átmenteni a mai ének- és zenetanítás számára?

Sebestyén Mona: – Sokan hihetetlennek tartják, milyen körülmények között, mit hozott létre a viharsarki tanyavilágban, egy lepusztult grófi birtokon, a világháború után *Gulyás György* a tanáraival és vidékről toborzott tanulóival együtt! Megszállott, elhivatott ember volt, aki mágnesként vonzott be mindannyiunkat a terveibe. Hálásak lehetünk, hogy onnan, az általa megteremtett világból indulhattunk választott életpályánk felé!

A „BÉKÉS-TARHOS 1946-1954” című visszaemlékezésekben közel negyven, egykori diák mesél az Énekiskoláról. A 2002-ben kiadott kötetet *Pallosné Rozgonyi Piroska* irányításával nemrég elhunyt testvérem, *dr. Domokos Attiláné Farkas Margit* és *Mező Imre* szerkesztette. Hármójuk és segítő diáktársaik munkája, a megszólalók múltidéző gondolatai tanulsággal szolgálhatnak a mának és a jövőnek is. A kezdeti nehézségek összetartó közösséggé, a szegénység tettekre szabott neveléssé bennünket.

Rozgonyi Éva: – Akik oda kerültek az ország esetleg távoli csücskéből – én történetesen *Holló tanár úr* országjárásakor, jó szemű énektanárom *Réti Zoltán* biztatására Balassagyarmatról – nem gondoltunk „csodára”. Egyszerűen csak éltünk, tettük a dolgunkat. Tiszteltük a nagyobbakat, segítettük a nálunk kisebbeket, hatévestől líceumi hallgatóig, 18 -19 éves korig.

1951-től, hatodik- hetedik osztályos koromban voltam résztvevő tanúja a „tarhosi csodának”. Egy mai diák szemével nézve ugyan mi lehet „csoda” egy olyan helyen, ahol az úgynevezett kis-interben 15 db emeletes vaságyon, szalmazsákon, saját-magunk fűtötte vaskályhás teremben aludtunk harmincan. Magunk takarítottunk, s ha a szobafőnök - akkor épp *Lükő Gábor* néprajzkutató Klára lánya - jó éjszakát kívánt, illetl. befejezni a sutyorgást. Hozzászoktunk a menetrendhez: Reggel 6-kor ébresztő, az étkezésre hívó kis harang kongatása, közismereti órák a gimnazistáknak 8-11-ig, nekünk 11-14-ig, előtte-utána zenei foglalkozások, gyakorlás, cseresznyefa-sor, csupanövény park és sok-sok éneklés. *Tevékenység, igazi értékek!* Agyon-magyarítás és kompetencia szavak nélkül ott valódi ÉLMÉNYEK kerültek a tarsolyunkba! Az iskola rövid fennállása alatt olyan nevet indított el a zenei pályára, akik később országos és nemzetközi hírnévre tettek szert, mint *Szokolay Sándor*, *Bozay Attila*, *Tarjáni Ferenc*, *Bartalus Ilona*, a *Mező-testvérek*, *Csukás István* költő és sokan még...

Béres Károly: – Első perctől kezdve, ahogy Tarhosra kerülünk, szembesülni kellett azzal, hogy nem az „én” volt a fontos, hanem a „mi”. Együtt, egymásért. Ahol lehet, ott segíteni a másikon. Nem nézni, hogy sárban vagy csikorgó hidegben, vaságyakon, magunk tömte szalmazsákon forgolódva, korán keléssel, gyakorlással, távol a szüleinktől, szigorú rend szerint, hanem vigaszként, közel a társainkhoz, tanárainkhoz, akik velünk együtt vállalták mindezt! Akikkel rövid időn belül, az éneklés és hangszeres játékunk, vagyis a zene segítségével összetartó csapat lettünk! Csak ez ad magyarázatot arra, hogy hét évtized elteltével is vágyunk a találkozásra. A Békés-tarhosi Zenebarátok Körének fiataljaival a közös éneklésre, a megálmodott és 1953 májusában átadott Zenepavilon előtt, ahol a csodálatos parkban akkor is fű, fa, minden muzsikált.

Gulyás György emlékszóbor avatása 2016-ban, a róla elnevezett Zenepavilon előtt. * Az egykori diákok éves találkozója 2019-ben, Tarhoson.

Kerényi Sándor: – 91 évesen, az akkori időkre visszatekintve, a legnagyobb értéket tanáraink elkötelezettsége jelentette számomra, egy ügy iránt, hogy a vidéki kis „maflákból” muzsikust faragjanak. *Gulyás György* rendszeres, igényes kóruspróbái, *Holló Sándor* zenetörténet- és népzene jegyzete, tanári humánuma, *Pongrácz Zoltán* zenekari átiratai, élvezetes próbái és zeneszerző szakköre. Ezeket nem lehet elfelejteni! Tanárképzős koromban is azokból táplálkoztam. Az 1987-ben írt Didaktika és Hangszeres módszertanomból tanulják a tantárgyat ma is a budapesti zeneakadémisták. Rendet tanultunk Tarhoson és fegyelmet. „*Nem nyafogni, csinálni!*” – ezt hallottuk, és egy életre megjegyeztük!

Mező Imre: – Az Intézet fennmaradásáért folytatott harcról alig-alig volt tudomásunk. Tanulmányaink, a szereplések, a felkészülések a kórusral, hangszeres szólókkal, a néptánc-csoporttal teljesen lekötötték a figyelmünket. Voltak ugyan alkalmi nehézségek, mint 1947-ben, a felvételünk után, amikor a Kiskastélyban szállásoltak el bennünket, ágyak még nem voltak, a földre szórt szalmán aludtunk. Később a fiúk szállását egyszerű körülmények közé, a lepusztult, berkei vadászkastélyba helyezték. Onnan rendszeresen bejárni a tanítási órákra, étkezésekre a majorba, emberpróbáló feladat volt! Hol a keskeny nyomtávú, cukorrépaszállító lóré nyitott kocsijába ültünk, vagy a síneken lavírozva vállaltuk a gyaloglást, egymás vállába kapaszkodva, hogy a sárba merülést elkerüljük. Ilyenkor mindig harsány „nótázással” ütöttük el az időt. Kedvenc népdalunk, a „*Domboldalon áll egy magas nyárfa*” sokszor könnyített a helyzeten. Edződünk az életre.

facebook.com/100071204514673/videos/165309186662193/?idorvanity=59379 (Dobos István, volt tarhosi diák filmje)

Kerényi Sándor: – Hegedűsként kerültem az Énekiskolába, előtte 6 évig a helyi kántor tanított. Az első tanév végén, Tarhoson hangszerváltást javasoltak a tanáraink. Ekkor hallottam meg a kis néprádióval valami csodálatos zenét, számomra ismeretlen hangszereken. A végén tudtam meg, hogy Krámar: F-dúr oboaversenye hangzott el a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara előadásában. 1951 június elejét írtunk. Fogalmam sem volt akkor arról, milyen hangszer az oboa, de a hangja egyből elvarázsolt! Szeptembertől új fúvóstanár érkezett közénk, az iskola is kapott 2 oboát, 2 fagottot, ott döntöttem el, hogy oboista leszek.

Mai fejjel, nyugdíjas oboaművészként, nyaranta aktív, zeneitáboros tanárként vallom: A kamarazenélésnek a hangszeres oktatás szerves részévé kellene válnia. A zenei pályára készülő hangszeresek nagy százaléka zenekari muzsikusként vagy hangszeres tanár lesz. Mire készít fel a kamarazene? Intonációs, dinamikai, ritmikai, frazírozási, artikulációs alkalmazkodásra, a zenekari játék legfontosabb elvárásaira! Éppen ezért a kamarazenélést nem lehet elég korán elkezdni. Már zeneiskolában, tanári irányítással!

F. P. Zs.: – *Tarhoson, a diákoknak bőven lehetett részük hasonlóan átélte, zenei élményekben. A hatalmas, természeti környezetben megtartott órák, a sokak által emlegetett ballada-estek, a tanárok javasolta olvasmányok, emberi kapcsolatok mennyire hatottak a különböző korosztályok fejlődésére, esetleg pályaválasztásukra?*

Szolfézsóra Kodály Zoltán, Gulyás György, Nemesszeghy Márta, Zathureczky Ede előtt, az egykori Énekiskolában * Szolmizálás a tarhosi parkban.

Mező Imre: – Tarhos együttélést jelentett számomra a zenével. Megismerkedést a mindennek alapját képező népzenevel (népdalok, néptánc), a kottából történő énekléssel (szólóban, párban, kórusban), hangszeres zenével (zongora, hegedű, zenekari játék). Mindezt a legértékesebb zenei anyag elsajátításával (madrigálok, Kodály és Bartók hangszeres és kórusművei, népballadák) egy zenében élő közösségben, gyönyörű, természeti környezetben. A zene, amelyben Tarhoson éltünk, MAGYAR zene volt. Ez vált anyanyelvünké.

A zeneszerzés felé, tarhosi éveimben csodálatos zongoratanárunk, *Sípos Éva* irányított, mikor Járdányi Pál „Játék” c. zongoradarabjára variációk írását kérte tőlem. Érdekes, izgalmas feladatot jelentett, élveztem. Az ott eltöltött három zenei líceumi osztály és érettségi (1947-1950) után tanulmányaimat a budapesti Zeneakadémián folytattam, ahol *Szervánszky Endre* növendékeként szereztem zeneszerzői diplomát 1958-ban. Egy év múlva önálló művem, a *Suite fuvolára és zongorára* a 7. VIT (Bécs) zeneszerzői versenyén ezüstérmet nyert (első díjat nem adtak ki).

Sebestyénné Mona: – Azok az esztendőök egy életre feltarisznyáztak bennünket, a zenei képzés mellett emberséggel, hazaszeretettel, és minden körülmények között a helytállás képességével. Hálás vagyok, hogy az induló csapatban lehettem! A felvételin különleges, nekünk újdonságnak számító cseremiszdalokat kellett hallás után énekelni. Mi ezeket nyitott szívvel, bűvöletben tanultuk. Előbb tudtuk Kodály és Bartók feldolgozásait, aztán haladtunk időben vissza, Bach felé. Voltak, akik nem a zenei pályát választották hivatásul, de a szolmizálás képessége tarhosi éveikben, mélyen beléjük ivódott Kodály: 333, az Ötfokú zene és a Bicíniumok mindennapi gyakorlásától.

Rozgonyi Éva: – S hogy mekkora erővel, mutatja a jó 15 évvel későbbi időszakom, amikor a Zeneakadémia diplomájával ének-zenei általános iskola harmadikosainak tanítottam a m-r-d-l, hangkészletű „*Hová mégy hová mégy tizenkét kőműves*” kezdetű dalt. Elénekeltem sok-sok versszakát, elmeséltem nekik a tarhosi Nagygödörben átélt Kőműves Kelemen balladájának előadását. A mögötte lévő fenyvesben száz-egynéhányan énekeltek, hogy „*Megrakják a tüzet...*”, míg a nagyobb fiúk meggyújtották az elkészített rőzsehalmokat, s a tábortűz fényénél a gimnazisták remek szereposztással előadták a balladát, kocsival, lóval. Mai napig emlékszem szinte minden versszakra: „*Kocsisom, kocsisom, nagyobbik kocsisom, én uramhoz menni lenne akaratom.*” Az is előttem van, hogy *Fejes Tóni* játszotta Kőműves Kelemenné kisfiát, *Rozgonyi Cili* az édesanyját...

„Tessék elmesélni még egyszer!” – harmadikosaim ismétlődő kérése tanított meg arra, hogy a gyerekeket nem a „sztori” ragadja meg, hanem a szimbólumok mögötti jelentés, amit leírni alig lehet, kimondani pedig nem szabad, felesleges! Az átélt élmény boldogítóan felszabadítja a kimondhatatlant. Érték csak áldozatból születik meg... *Jankovics Marcell* rajzait is ők fogadják be magától értetődő természetességgel.

F. P. Zs.: – *Manapság az iskolákban a heti 1 alkalomra csökkentett énekórákat sok helyen – tisztelet a kivételnek – még jó, ha zenehallgatás tölti ki. Többek között, ezért állhat távol a fiataloktól az emlegetett, kodályi alapkötetek világa! A népballadák éneklése pedig igencsak bátoríthatná őket, hiszen a legmélyebb érzelmeket hívja elő!*

Sebestyénné Mona: – Zeneakadémiai éveim után a budapesti Hunyadi János ének-zenei általános alsó tagozatos gyerekeit tanítottam 16 éven keresztül, majd *Szabó Helgától* vettem át a felsőtagozatot. Ott élhettem meg a gyakorlatban, hogy egy pedagógus nem „csak” tanít és nevel, hanem jó anyaként gondoskodhat a tanítványairól, segítheti őket mindenben. Az alsósokból alakított „Kicsinyek kórusa” hatására javasolt Kodály akkor egy kísérletet: A következő tanévtől ne csak tehetséges gyerekeket vegyünk fel a tagozatra, hanem kevésbé rátermetteket is, akiknek a hallása, ritmusérzéke megbízhatatlan. A mindennapos énekórák hatására, az egész osztály együtt szurkolt azért, hogy a bátortalan éneklők hangterjedelmét is sikerüljön fokról-fokra tágítani, ritmikai pontatlanságukat kijavítani, és mire 1966-ban végzett az első nyolcadik osztályom, a kezdeti különbség eltűnt közöttük. Az éneklés örömét együtt élhettük át!

Béres Károly: – Cegléden töltött, zeneiskola igazgatói 38 évem alatt szolfézst, éneket, zenetörténet- és elméletet tanítottam a legfiatalabb zenei általános iskolás korosztálytól, az érettségizőig. Ma is vallom, hogy ezen tárgyak megkedveléséhez elengedhetetlen a hallás fejlesztése, a hangközök relációjának felismerése és tiszta éneklése, hiszen ez alapozza meg és segíti a tanulók hangszeres előrehaladását. Szerencsére, sok jeles növendékünk végzett diplomás muzsikusként a főiskolán és a Zeneakadémián!

F. P. Zs.: – *Azt is emeljük ki, hogy a Békés-tarhosi Zenebarátok Körének elnöki tisztségében, hosszú éveken át építettek a tanácsaidra! Nyugdíjasként miként látja a generációtok a zenei képzés és kóruskultúra területén a dolgok mai alakulását?*

A BTZBK tagjai a békési Szokolay Sándor AMI emléktáblájánál * Koszorúzás a Zenepavilonnál * Matyi Istvánnal, a tarhosi objektum tulajdonosával.

Béres Károly: – A megváltozott világnak változtak az igényei és a lehetőségei is. A Művelődési Minisztérium megbízásából 1985-ben írtam az állami zeneiskolai vezetők feladatainak ellátásához szükséges Kézikönyvet. Először közoktatási, majd 13 évig az alapfokú művészetoktatás és tanügyigazgatás országos szakértőjeként igyekeztem segíteni személyes jelenléttel, javaslataimmal az ének-zenetanítás ügyét! Újabban azonban egyre vonzóbb kínálatok jelennek meg a világhálón, a média és az internet szinte beszippantja a fiatalokat!

Sok helyen mégis el tudják érni, hogy a tehetségek egyéni foglalkozásain túl, a zeneértők nevelésben a közösséget építő programok élvezzenek előnyt. Ismét sikeres, ifjúsági koncertsorozatok jelennek meg Budapesten és a vidéki településeken! A szolfézstanítást is egyre többen próbálják a hangszeres tudást segítő, ahhoz szorosan kapcsolódó élményórává tenni személyes kötődéssel, népdalok éneklésével, figyelemkeltő magyarázatokkal. Ennek megvalósításához gyermekközpontú, tanári fantáziára, rugalmasságra és nagyobb, módszertani szabadságra lenne szükség! És főleg, az éneket tanítók korszerű és folyamatos továbbképzésére!

Sebestyénné Mona: – Három év zenetudományi tanulmányaimmal a hátam mögött, Kodály megígértette velem, hogy karvezetői diplomámmal vidékre megyek éneket tanítani: „*Ennek a kis országnak nagyobb szüksége van tanítókra, mint papírmunkát végző zenetudósokra.*” Ezt a fogadalmamat fővárosi éveim után, a szülőföld hívására, Tarhos közelében, Békésen és Békéscsabán négy évtizeden át be is tartottam. Annak a vidéknek komoly énekkari hagyományai

voltak, nem véletlenül választotta *Gulyás György* a zenei napokat megvalósítandó tervéhez Békés városát, és talált ott méltó, lelkes követőkre!

Rozgonyi Éva: – A kodályi elvek örökre késztetést adtak mindannyiunknak, akik az ország legkülönbözőbb vidékeire kerültünk Tarhosról, hiszen a háború után *Gulyás György* is már az első években karvezetői tanfolyamot indított éneket tanítók részére! Vallotta, hogy a megoldás kulcsa az ő kezükben lehet, és van ma is. Ha meg tudunk nyerni sokakat, akik szívvel, lélekkel, megfelelő tudással, egy osztályban vagy kórusban szépen énekelnek, azok az élet más területén is közösségi emberré válnak. Társadalomformáló szerepük döntő lehet egy nemzet megítélésében! Ahogy Berzsenyi mondja: *„Minden közös az egyesből ered.”*

Kórusok felvonulása Békésen

* A szegedi Bartók Vegyeskar Tarhoson

* Rozgonyi Éva a határon túli hallgatókkal, Békés, Zeneiskola

Sebestyén Farkas Ilona (Mona) a kurzus hallgatóinak tart órát

* Benczéné dr. Mező Judit az ének-zenei szekció tagjaival

Rozgonyi Éva: – A Kőrösi Nyári Akadémia ének-zenei szekciójának *Bartalus Ilona*, nemzetközileg elismert zenepedagógus 1997-től volt a művészeti vezetője. Nagyon szerettünk együtt dolgozni a kurzus során! Jól emlékszem egyik mondására: *„A zene a szépek szépe, ezért tanítása egyszerre kiváltság és felelősség.”* Egykori, tarhosi múltunkból építkeztünk. Mindig örömet jelentett olyan hazai és határon túli kollégákkal dolgozni, akik nem voltak restek időt, energiát, egymás iránti figyelmet fordítani egy kis többlettudásért. Az ének-zenei szekció szervezőtitkárának, *Lindenbergné Kardos Erzsébet* főiskolai docensnek és a Békési Zeneiskola kollektívájának sokat köszönhattünk! Nagy veszteség, hogy anyagi támogatás hiányában ez a folyamat megszakadt!

Bartalus Ilona tanít az énektanárok továbbképzésén

* A 2021-es Kőrösi Nyári Akadémia énektanár hallgatói

Béres Károly: – Nyugodtan állíthatjuk, hogy az idejekorán megszüntetett Énekiskola lett az alapja a magyar, zenei nevelés iskolarendszerű elindításának. Kodály szülővárosában, Kecskeméten *Nemesszeghy Lajosné Szentkirályi Márta* ebben kiemelkedő szerepet vállalt, és hozta létre ezt követően, 1950-ben az ország első ének-zenei általános iskoláját. Utána, a sorra létrejött ének-zene tagozatos iskolákban, a gombamód szaporodó állami zeneiskolákban egyre több vidéki gyerek kaphatott értékes tanítást, és szerethette meg a zenét. Eredményeik által, külföld előtt sokkal ismertebbé és megbecsültebbé vált a Kodály-módszer, mint hazánkban.

Sebestyénné Mona: – Ma is fájdalom, hogy nem sikerült országosan elfogadtatni a tarhosi Énekiskola prioritását!! Nekünk, egykori tarhosi diákoknak némi kárpótlást jelent az Énekiskola Magyar Örökség Díja és Nemzeti Értéktárba kerülése. Igaz, hogy *Gulyás György* konok ember volt, de elképzeléseinek kivitelezésében mindig a szépet és a jót akarta. Tanácsaival, módszereivel sokaknak segített, de a viták során ragaszkodott az elveihez, a színvonalból soha nem engedett. Meg tudta oldani a lehetetlent is, bátorságból, akaraterőből sokat tanulhattunk tőle.

Rozgonyi Éva: – Az egykori Énekiskolában a szellemi és érzelmi nevelés egységére neveltek bennünket. Kétségtelen, hogy jelenleg vannak gondok, az okok azonban szerteágazóak. Amikor még eljártam az Éneklő Ifjúság hangversenyekre, gyakran vezényeltem a zárókórust, ahol csupa csillogó szemű gyerekekkel találkoztam. Nekünk, akik egy kórus vagy egy osztály előtt állunk, arra kell törekednünk, amit Kodály hangoztatott gyakran: *„A műveltség ne egy szabadidős foglalkozás, dísz legyen rajtunk, hanem szerves része emberi mivoltunknak.”*

Mező Imre: – Az biztos, hogy Tarhos a régi formájában már nem hozható vissza! Szüleim ott tanítottak, testvéreimmel ott nevelkedtem, s az ottani légkörnek, környezetnek és tanításnak köszönhetően lettünk más-más módon az értékes zene művelői: népzenekutató-tanár, két gordonkaművész és zeneszerző. Idős koromra egyre inkább a fiatal korosztály felé fordulok, a magyar népdalok világából merítem a nekik szánt variációkat, zongora-négykezes feldolgozásaimat. Számomra Bartók és Kodály művészete az iránymutató. Mint ahogy *Gulyás György* is az ő kórusműveiken keresztül nevelt bennünket, és vitte sikerre már az első években tarhosi leánykarát a Világifjúsági Találkozón, Berlinben! Diáktársaim közül sokan az ország különböző vidékein, sőt külföldön adják tovább mások épülésére a Tarhoson kapott szellemiséget.

F. P. Zs.: – *Nektek, sok-sok zenetanár és közművelődési szakember s a BTZBK munkájának eredményeként a tarhosi Énekiskola 2004-ben kapott Magyar Örökség Díjat és 2016-ban került be a Nemzeti Értéktárba.*

Mező Imre: – Nagy öröm és elégtétel volt ez számunkra! *Gulyás György*, ha megérhette volna, hogy értékkeremtő, „elkövetett bűneiért”, kóruséltető, nemzetnevelő munkájáért egykori iskoláját ilyen elismerésben részesítik, biztos, híres szavajárásával reagálna: *„Szolgálni, és nem tündökölni!”* Ezt a fajta elhivatottságot kellene átvennie az utókornak! Ha ehhez bárki az országban hozzá tud tenni egy részecskét a saját területén, már volt értelme az életének.

F. P. Zs.: – *Öröm megtapasztalni, hogy ma is aktív tevékenységeitekkel mintát, útmutatást adtok a fiatalabb nemzedéknek a zenei értékmentés folytatásáról!*

Mező Imre: – *Sulyok Imrével* több mint négy évtizeden át voltam a Zeneműkiadó Liszt összkiadásának munkatársa. Ez a kutatási tevékenységem erősen lekötötte minden időmet, de közben egyre jobban megerősítette vonzódásomat a magyar népdalkincshez. Késztetést éreztem, hogy ebből a kincsből részesíteni kell a mai fiatalságot. Így született meg szóló- és négykezes zongoradarabjaim több kötete, melyek többségükben magyar népdalokból származnak szerzői látásmódom harmóniáival variálva. A zeneiskolai tanárok kedvükre válogathatnak növendékeiknek a „16 könnyű zongoradarab”, a „Kiskarácsony, Nagykarácsony” kották darabjaiból, sőt, legújabb „kitalációm” már megjelent első kötetének, a „Dallamkissasszony ruhatára” egyetlen népi dallamra írt 153 variációjából.

Ezek szerint, akarva-akaratlan is visszakanyarodtam a tarhosi örökséghez, mely a pentaton dalanyag magabiztos elsajátítására nevelt bennünket. Kodály és Gulyás tanításai időtlenek és kortalanok, irányadók mindannyiunk számára!

Sebestyénné Mona: – A Békés-tarhosi Zenei Napok rendezvénysorozata valójában, az Énekiskola alakulásának 30. évfordulóján, a Tarhoson szervezett kórustalálkozóból indult el *Gulyás György* indítványára, 1976-ban. *Psalmus Hungaricus*, *Ferencsik*, *Korondy*, *Kodály-Kórus*, micsoda műsor, mekkora nevek vonultak fel a zenei napok első nyitókoncertjén!! Lett is évenként folytatása, és még mindig él az ország legrégebbi, nyári fesztiváljaként! Nagy kár, hogy mostanában a korábbi színvonal megőrzését biztosító támogatást nem kapja meg kellően...

Pedig Békésen és Tarhoson több nemzetközi, hangszeres tábor, mesterkurzus és zenekari találkozó, olvasó- és néptánc-tábor mellett évente sor kerül a nagyközönség által kedvelt kórustalálkozóra. Ennek művészeti vezetését 18 éve látom el, és mindig részt vesz a koncerten az egykori tanítványaimból alakult Hunyadi Véndiák Kórus is. Mostanában már nem indulunk versenyeken, de az éneklés kedvéért hetente összegyűlünk és belefelejtkezünk. Egykori tanítványom, *Borhy Csilla* Kispestről jön idén Gyöngyvirág Kórusával Békésre, a következő kórustalálkozóra.

Soha nem felejttem azt a megtiszteltetést, hogy Kodály születésnapján tavaly három kórus kapott meghívást a Zeneakadémiára, a *Kocsis Erzsébet* vezette óbudai Árpád Gimnázium Vegyeskara és *Cseri Zsófia* budapesti Erkel Vegyeskara mellett a Hunyadiak Kicsinyek kórusa is!

Békés, Református Templom: az összesített kórust Sebestyénné Mona vezényli * Kerényi Sándor Tarhoson tanít.

Kerényi Sándor: – 2016-ban oboaművész Judit lányom ötlete alapján indult el Tarhoson, a nyári Fúvósötös tábor. Ezt fejlesztettük Pro Musica Fúvósötös és Kamarazenei táborrá, ahová újabban rézfúvós diákok is szívesen érkeznek. Sőt, idén indult Budapesten az I. Pro Musica Fúvósötös Kamarazenei Fesztiválja, mely több intézmény és alapítvány összefogásából született. A döntőknek a *Bokor György* igazgató vezette Hubay Jenő Zeneiskola és AMI ad otthont április 19-én.

Tarhoson, anno *Pongrácz Zoltán* zeneszerzői szakköre volt rám igen nagy hatással, majd Szegeden *Szathmári Géza*, Pesten *Kókai Rezső* fakultatív zeneszerzés órái. Ezek alapján igyekszem a tarhosi táborok repertoárját átíratokkal bővíteni triók, kvartettek, fúvósötös darabok formájában, az egész egyszerűektől a főiskolai szintig. Mellette örömmel tanítom a táborozókat, évek óta rendszeresen részükre a kamarazeneórák. A közös muzsikálás érezhetően összekovácsolja az ország különböző művészeti iskoláiból érkezőket. A magánkézbe került tarhosi

objektum tovább éltetését hasonló táborok nyári működtetésében látom. „Legyen a zene mindenkié!” Ha lehet, minél többeké!

Rozgonyi Éva: – Pályám során minden szolfézscsoportomnak megtanítottam Sütő András irányadó mondatait: „Aki nem tud énekelni, bizony, nagyon szegény ember, még ha tele is van forintokkal a ládája... Kodály és Bartók feltarisznyált bennünket énekkel ezer esztendőre!”

Az általam nagyon tisztelt Kardos Pál karnagy munkáját követően, harminchárom évig vezethettem a hazai és külföldi versenyeket nyert, szegedi Bartók Kórust. A Tarhosi Nagydíjat Maros Rudolf, Katanics Mária, Kocsár Miklós zsűritagok véleménye alapján kaptuk meg a zenei napok egyik jelentős kórusversenyén. Az együttes 2006-ban Bartók Béla Női Kar néven szerveződött újjá Ordasi Péter vezetésével, velük is volt alkalmam több emlékezetes koncertet átélni.

A Bartók Béla Női Kar örökös karnagyaként a szegedi Agórában és a KÓTA Nagydíjas karnagyaként

Rozgonyi Éva: – A női kar megújult formában és összetételben őrzi a hagyományt, több rangos, nemzetközi kórusverseny I. díjával büszkélkedhetnek, jelenlegi karnagyuk Valkai Dávid. Idén március végén a SZTE Bartók Béla Művészeti Kar felújított épületének Fricsay-termében szerveztük meg a hagyományos Kardos Pál emlékhangversenyt. Ő a magyar karvezetőiskola kiemelkedő egyénisége volt, a Zeneakadémián Ádám Jenő, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet, Vásárhelyi Zoltán tanítványa. Miskolci, kecskeméti és szegedi éve alatt tanári, művészi és tudományos munkássága egy célt szolgált: Kodály „Százéves terve” megvalósításának előmozdítását.

F. P. Zs.: – *A teltház hangversenyen üdítő színfoltot jelentett a budapesti Psalterium Hungaricum Kórus és a szegedi Bartók Béla Női Kar, valamint a székesfehérvári Kodály Zoltán Iskola Gyermekkarának és a közel száztagú, óbudai Árpád Gimnázium Vegyeskarának lelkesedése! Színvonalas fellépésük bizonyította, hogy a jó karvezető csodát tud művelni a fiatal generációval is!*

Az est szereplőinek arcáról sugárzott az együtt alkotás öröme, mely a közös zárószámban, Kodály-Berzsenyi: Magyarokhoz című művével ért a hangverseny csúcspontjához! Szervező koordinátorként, a helyszíni sok gratuláció birtokában mivel summáznád virtuális beszélgetésünk mondandóját?

Rozgonyi Éva: – Édesapámtól hallottam a sokak által idézett gondolatsort, pedagógusként azt hiszem, együtt vallhatjuk: Ha egy évre tervezel, vess krumplit, ha tíz évre tervezel, ültess szőlőt, ha ötven évre tervezel, nevelj embert! Nagy Lászlót idézve: „Műveld a csodát, ne magyarázd!”

F. P. Zs.: – *Köszönöm és gratulálok emlékeitekhez, útmutatásaitokhoz! Beszélgetésünk minden Résztevéjének jó egészséget és sok erőt kívánok életetek minden területén!*

2024. 04. 14. F. P. Zs.

* * * *

majd két évig az Egyesült Államokban tanított. Visszatérése után 1973-1981-ig a kecskeméti Kodály Iskolában dolgozott, 1974-től az intézmény igazgatója volt. Az iskola Leánykarával és a Kecskemét Városi Vegyeskarral Kardos Pál halála után, 1978-tól számos koncerten, országos találkozón, rádió- és televízió-szereplésen, külföldi vendégszereplésen és nemzetközi versenyen ért el kiemelkedő sikert. 1983-ban visszatért Szegedre, a Tömörkény István Zeneművészeti Szakközépiskola szakmai vezetőjeként, majd a konzervatórium docenseként dolgozott nyugdíjba vonulásáig. 1972-ben Kardos tanár úrtól vette át a szegedi Bartók Kórus vezetését is. 30 éven át számos hazai és nemzetközi sikert ért el együttesével. 1991-től a Kardos Pál Alapítvány kuratóriumának tagjaként kórusversenyek szervezője és nemzetközi, karvezetői mesterképzések művészeti vezetője. Kitüntetései: Liszt-díj (1996), Szegedért Emlékérem, a KÓTA karnagy díja (2005), Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (2010), Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj (2012), KÓTA Életmű Nagydíj (2023). Szegedért Alapítvány Gregor József díja. A szegedi Bartók Kórus örökös karnagyának választotta. <https://www.youtube.com/watch?v=NnKK0IZ-1TY>

Sebestyén Ilona középiskolai énektanár, karvezető, zenepedagógus. Első iskoláit a Békés-Tarhosi Énekiskolában végezte. A LFZF-án tanulmányait Kodály növendékeként, a zenetudományi népzene főtanszakon kezdte, Kodály nyugdíjba menetele után középiskolai énektanárképző és karvezető szakon végzett, Vásárhelyi Zoltán keze alatt, 1958-ban. Ettől kezdve a bp-i Hunyadi János ének-zene tagozatú általános iskolában hazai és nemzetközi viszonylatban demonstrálta Kodály nevelési elveit. 1980-tól Békés megye hívására részt vett az 1976-ban indult Békés-Tarhosi Zenei Napok szervezőbizottságában, melynek azóta is tagja. A békéscsabai Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola alapító tanára, a KÓTA Békés megyei titkára volt éveken át. Ma is aktív irányítója a tanítványaiából alakult Hunyadi Véndiák Kórusnak. Kitüntetései: Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje (2005), KÓTA életmű díja (2006), Zugló díszpolgára (2007), MOL tehetséggondozásért alapított 'Új Európa' díj (2009), Mária Rádió Országos Kórusverseny Karnagy Külföldi Díja (2013), Magyar Érdemrend Tiszti Keresztje (2015), Mária Rádió II. kórusversenyén Életműdíj (2016), Békés város díszpolgára (2019), Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozat Életműdíja (2020). <https://www.youtube.com/watch?v=wkh11kLIZY>

Béres Károly Közel négy évtizedig volt az általa épített, kifejezetten zeneoktatást szolgáló Ceglédi Zeneiskola igazgatója. Feleségével, Halmos Anikóval a város zenei életének felvirágoztatói lettek. Gyémántdiplomája mellett, munkásságáért Béres Károly számos szakmai és társadalmi kitüntetésben részesült: Lajtha László-díj, Németh László-díj, A Magyar Művészetoktatásért-díj, Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztje, Cegléd Város Díszpolgára. Nyugdíjas éveiben sem pihen, életkorát megcáfolva ellátja társadalmi tisztségeit. Aktívan figyel, tanácsaival segíti a BTZBK munkáját, és követi a hazai zeneoktatásban történő változásokat. <https://www.youtube.com/watch?v=S1A87FJLuoo> – 70 éves a zeneiskola (Ceglédi Városi Televízió 2021.)

Mező Imre Zeneszerző, zenei szerkesztő. Szeghalmon született 1932-ben. Zenei tanulmányait a békés-tarhosi Énekiskolában kezdte. 1950 és 1958 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola karvezetés szakán tanult, 1 évig Vásárhelyi Zoltánnal, majd 7 évig zeneszerzést Szervánszky Endrénél. 1958-ban szerzett zeneszerzői diplomát. Tíz évig a Fővárosi Zeneiskola Szervezet szolféztanára volt, 1968-tól a Zeneműkiadó Vállalat szerkesztője. Sulyok Imrével több mint négy évtizeden át a Zeneműkiadó Liszt összkiadásán dolgozott közreadóként is. Kitüntetései: Bécsi, zeneszerzői verseny II. díj (1959), Szabolcsi Bence-Díj (2004) <https://www.youtube.com/watch?v=rrsmnzvzyto&t=2s>

Kerényi Sándor Oboaművész, aktív korában a budapesti MÁV Szimfonikus Zenekar első oboistája, hazai és külföldi koncertek sikeres szereplője. Számos pedagógiai kötet és kottakiadvány szerkesztője. Napjainkban a Tarhoson nyaranta rendezett Pro Musica Fúvósötös és Kamarazenei Tábor tanára és kamarazenei művek hangszerelője. 1987-ben a MÁV Szimfonikus Zenekar Legjobb Zenekari Művészevé választották, 1994-ben a ZMF, 2003-ban a LFZE Rektori Dicséret Oklevelében, 2004-ben az Oboás Társaság Szakmai Díjában, 2015-ben kimagasló munkásságáért Életmű-Díjban részesült a Duna Palotában. <https://www.youtube.com/watch?v=hkwTlwsZ4n>

A tarhosi Zenepavilon avatásának hangversenyén Kodály Zoltán is beszédet mondott 1953, május 1-én. Az Énekiskola 1954-ben felsőbb döntés értelmében egyik pillanatról a másikra bezárta kapuit, a tanárokat és diákokat szélnek eresztették...

...Gulyás György mellszobra és emléktáblája 2016-ban, születésének 100. évfordulóján, a Zenepavilonnál (folytatás a 9/II. részben).